

Цього року, як і в минулому, мені пощастило побувати на щорічному фотосимпозіумі в невеликому курортному містечку Ніда, в Литві. Фотосимпозіум у Ніді, один із найстаріших у Європі, його історія розпочалася понад 70 років тому. Відвідували цей симпозіум і відомі українські фотографи, такі як Борис Михайлов та Юрій Рупін.

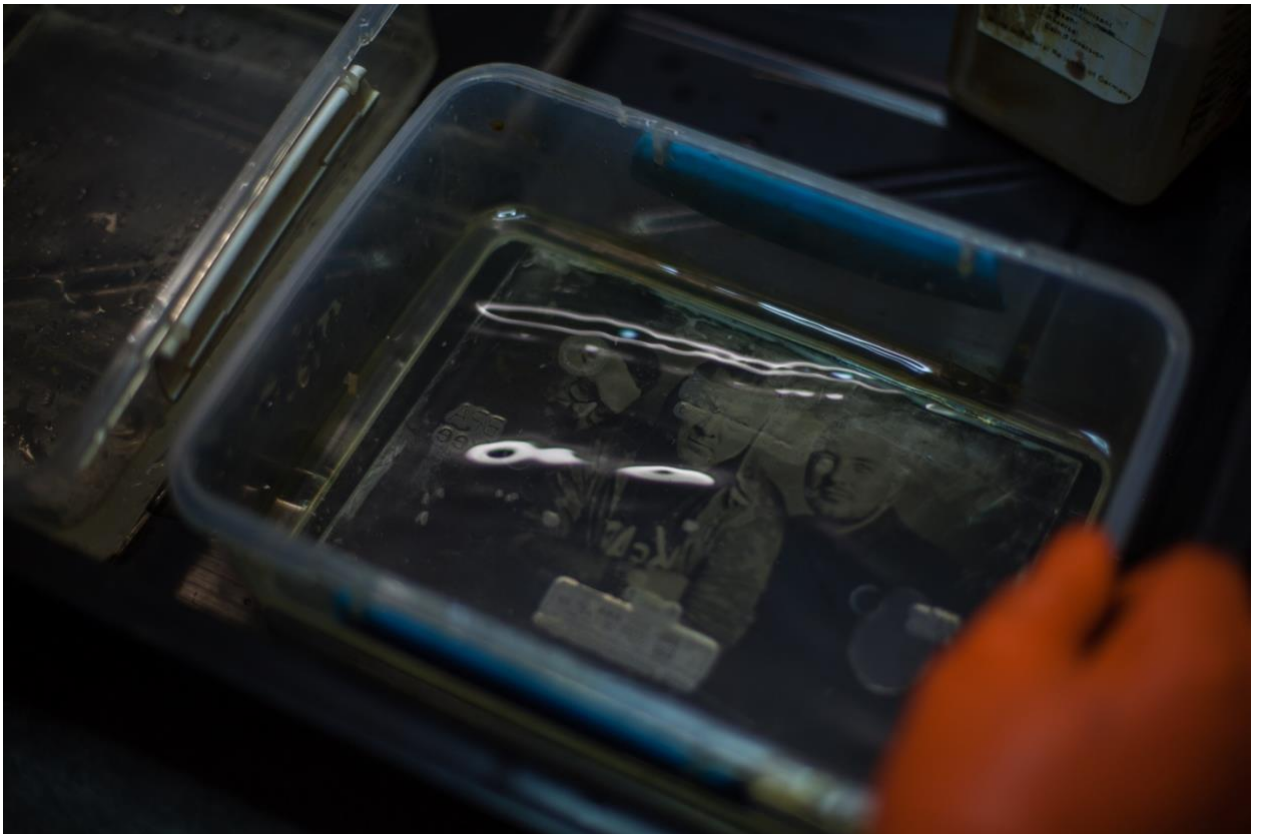

Програма фотосимпозіуму цікава та різноманітна. Протягом 7 днів учасники мають можливість відвідувати майстерні в яких проводять відкриті уроки відомі литовські майстри фотографії такі як Артурас Шештокас, який працює з унікальною технікою фотографії популярної у 60-ті роки 19-го століття – мокро-колодіонним процесом, суть якого полягає у безперервному циклі всіх фотографічних процедур, що виконуються вручну. Від нанесення на скляну пластину фотографічної емульсії, експонування, проявки до оримання кінцевого відбитка.

Артурас Шештокас (р. 1964) кілька років працював фотожурналістом та фотографом-фрілансером у Клайпеді. З 1990 він є членом Спілки фотографів Литви, а в 2005 отримав статус художника, виданий Міністерством культури Литви. Бере активну участь у різних мистецьких проектах та ініціативах, організовує персональні виставки та працює в галузі аналогової фотографії.

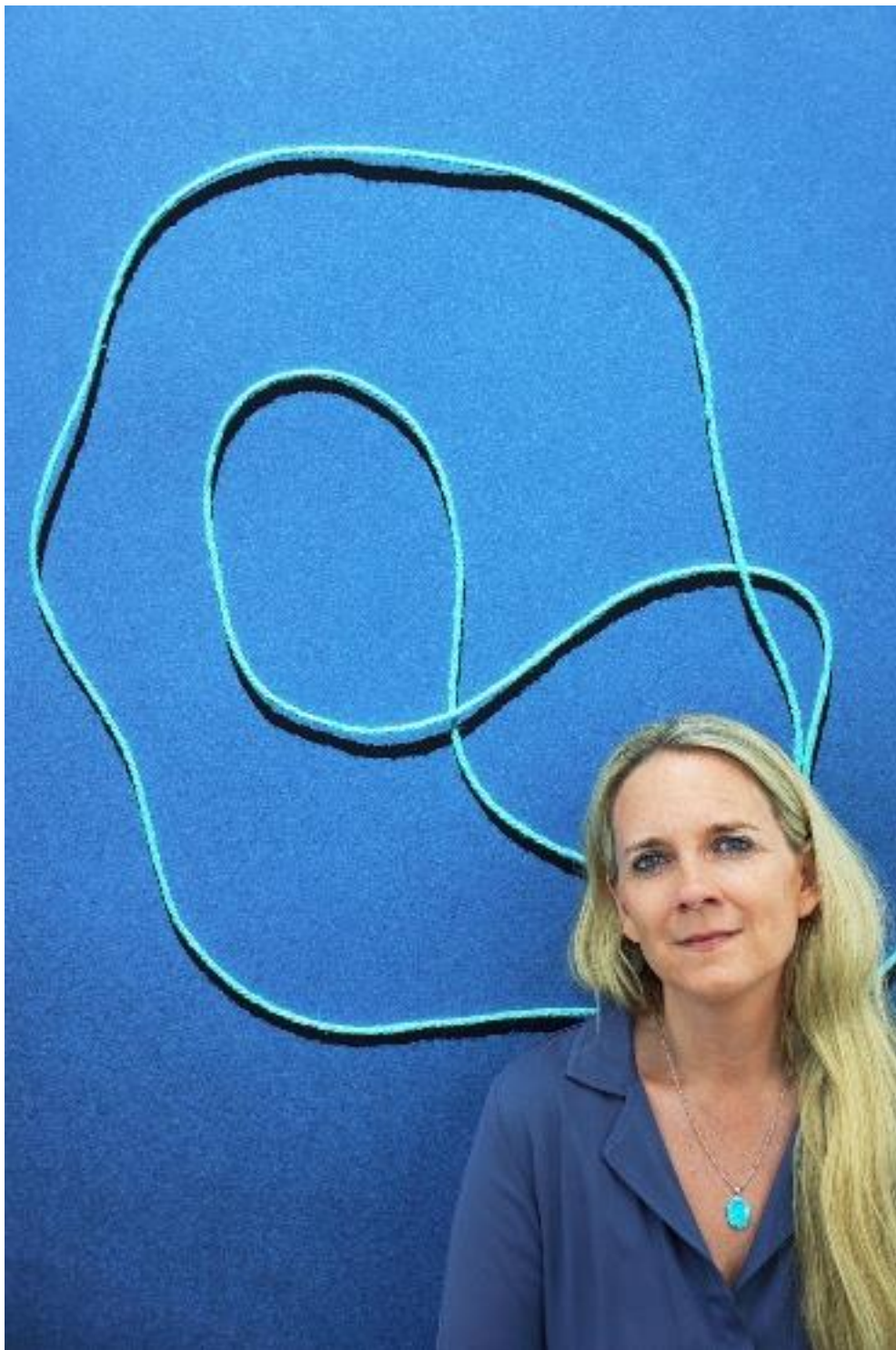
У лекційному залі відбуваються виступи відомих європейських фотографів, кураторів та дослідників фотографії.

Джессіка Бакхаус (Німеччина). Про інтуїцію та візуальну поезію

«Як фотограф я вважаю за необхідне кинути собі виклик та дослідити незвідані області. Фотографування може бути самотньо, але чомусь мені подобається ця самота, тому що вона дозволяє мені відчувати, бачити та приносить задоволення». Джессіка Бакхаус Забуті предмети, що відшарувалися шпалери в старому будинку, сонячне світло, що просочується крізь гілки дерева, старі телефонні книги, що майорять на вітрі, прес-пап'є, що купається в сонячному світлі, і подробиці інтимної близькості, на які здатне добре навчене око. вміння дивитися» може трансформуватися в образи. В останні роки Джесіка Бакхаус постійно зачаровувала глядачів геніальними винаходами, які вона демонструє у своїх художніх оповідальних фотографіях, представлених як у вигляді окремих зображень, так і у вигляді серій. Відмінною рисою її робіт на сьогоднішній день є захоплююча взаємодія між зображенням реальності та загадковою абстракцією.

Форма, світло та колір описують у різкій і цілком природній манері візуальну історію Джесіки Бакхаус.

Джессіка Бакхаус народилася в Куксхафені, Німеччина, у 1970 році та виросла в артистичній родині. У віці шістнадцяти років вона переїхала до Парижа, де пізніше вивчала фотографію та візуальні комунікації з 1989 по 1992 рік. У 1995 році пристрасть до фотографії привела її до Нью-Йорка, де вона допомагала фотографам, займалася власними проектами та жила до 2009 року. Джессіка Бакхаус сьогодні вважається одним із найвидатніших голосів сучасної фотографії в Німеччині.

Феномен 21 століття фотокнига

Якщо ми замислимося над «феноменом фотокниги», що розвивається вже чверть століття, це призведе нас до перевірки досліджень на цю тему в Центральній та Східній Європі. Проте, схоже, що у 21 столітті фотокниги Центральної Європи привертають увагу дослідників та колекціонерів з усього світу, а наступні номінації та нагороди підтверджують їхню високу художню якість. Звернення уваги до сьогодення змушує перевіряти когнітивні категорії, корисні для каталогізації та оцінки книг 20-го століття. Усі запропоновані нові розділи підкріплені прикладами найважливіших книжок, виданих 21 столітті. Це спроба створити початковий каталог канонічних книг, а також спроба відповісти на головне питання — що робить сучасні центральноєвропейські фотокниги такими різними і привабливими?

Адам Мазур – мистецтвознавець, куратор та доцент Університету мистецтв Магдалени Абаканович у Познані. Автор численних статей та книг з історії польської та центральноєвропейської фотографії. У 2019 році краківське видавництво Universitas опублікувало його «Ізуродований світ. Історії фотографії у Центральній Європі 1838-2018». В даний час вивчає фотокниги з регіону та займається виставкою литовської фотографії, яка відбудеться навесні 2023 року в Міжнародному центрі культури в Кракові.

Краєвиди перевернутого часу: Мала Литва та Україна

Кажуть, що фраза «бомбардування повернулося у кам'яний вік» виникла під час війни у В'єтнамі. Воно висловлює ідею про те, що, руйнуючи інфраструктуру та будівлі, місце можна вирвати із сьогодення та «перевезти» назад у часі, немов на машині часу (Cullather, 2006). Це створює пейзажі зворотного часу. Їх зараз "малюють" за фотографіями зруйнованих РФ українських міст. Почорнілі будівлі, печероподібні дірки там, де має бути внутрішня частина будинку, величезні ями там, де стояли будівлі, купи заліза, вулиці, що блокують, вид з повітря на братські могили і тіла на вулицях, зафіксовані з супутника, підживлюють апокаліптичну уяву.

Немов знайдені в майбутньому, ці пейзажі цивілізації, що обрушилася, також фотографує Олександр Гяделов, який нещодавно був представлений у Національній художній галереї Литви (куратор Гінтарас Чесоніс). Його фотографії тепер дають можливість порівняти їх із забутою серією Раймундаса Урбонаса «Східна Пруссія» (1988-1997), яка мала стати книгою під назвою «Загублений світ». Це той самий «російський світ», який відкидає захоплені території у минуле.

Ілюстрація: Олександр Гяделов, «ТРЦ «Ретровіль» після обстрілу. Київ». 2022

Агне Нарушите (нар. 1970) — фото- та мистецтвознавець, куратор. 1996 року вона закінчила Університет Ньюкасла, де вивчала теорію кіно. 2005 року вона отримала докторський ступінь Вільнюської академії мистецтв за роботу «Естетика нудьги: литовська фотографія 1980–1990 років».

Організований відпочинок: враховуючи важливість традиційних соціальних просторів

Це доповідь про фотографічну практику Алішії, яка є архівом традиційних соціальних просторів по всій Європі. Вона говорить про важливість збереження цих місць для майбутніх поколінь, наголосивши на схожості просторів по всій Європі за допомогою своїх власних фотографій.

Алішія Фарнан, нар. 1992 р., фотограф із Шотландії, яка працює з архітектурою, в основному соціальною. Її зображення є частиною єдиного та безперервного архівного проекту. В даний час вона працює над проектом у Литві за фінансової підтримки Каунаської фотогалереї та

Streetlevel Photoworks у Глазго. Вона вивчала художню фотографію у Школі мистецтв Глазго. Її роботи виставлялися в усьому світі, включаючи Шотландію, Англію, Україну, Німеччину та Америку.

Як я шукав фотографічну мітку

Це швидше коментар до творчого шляху, заснований на фотографіях особистого досвіду та перевірці чужих теорій. З раннього віку Альвідас Лукіс зауважив, що картинки можуть розповідати історії, вони просто виступають у ролі ілюстрацій. Фотографія нічим не відрізняється – ви схильні шукати в ній історію, навіть якщо це не її ілюстрація. Фотографія — це просто уявлення про те, як справи. Але потреба у розповіді, я думаю, універсальна. Ролан Барт не єдиний, хто звертається до цього.

Альвідас Лукіс (1958 р.н., Шяуляй) у 1984 р. закінчив Вільнюський інженерно-будівельний інститут (нині Технічний університет ім. Гедімінаса). мистецтв. Там він виконував обов'язки завідувача кафедри фотографії та медіа-мистецтва з 1997 по 2019 роки. У 2007 році йому було надано звання професора. Альвідас Лукіс є почесним членом Литовської асоціації фотографів.

Ключові твори: "Фрагменти" (1983-1984); «Етнографічне каміння» (1984); "Метафори" (1987); "Крікштай з Ніді" (1987-1990); "Речі з моря" (1988-1992); "Речі в майстерні" (1991-1996); "Кам'яне бачення" (1992-1996); "Фотохолст" (1996); "Вважаючи кінець" (2003), "Ars Botanica" (2006-), "Не тільки коріння" (2020).

Мемі, образи та перформативна війна

У лекції розглядалося питання про перформативність ведення війни у війні Росії проти України. Яка роль символічної та візуальної комунікації та мемів у цьому процесі? Як різні політичні образи відіграють роль у цьому спілкуванні? Обговорюються питання перформативної практики, що втілює політичну риторику, а також перформанс-війни та протестної обрядовості. Ця тема розглядається у ширшому, епохальному контексті глобальної кризи та інтуїтивної політики.

Доктор Арвідас Гришинас – політичний антрополог, науковий співробітник Каунаського технічного університету та викладач Вільнюської академії мистецтв. Автор книги «Політика з людським обличчям: ідентичність та досвід у пострадянській Європі». Його цікавлять політична ідентичність та уява, лімінальність та пострадянська Європа. В даний час він працює над своєю другою монографією під робочою назвою «Інтуїтивна політика: коли тьмяніє освіта».

Текст наукової роботи на тему «Контекстуальність фотографії як іконічного знака: погляд на теорію інтермедіальності та дослідження іконічності»

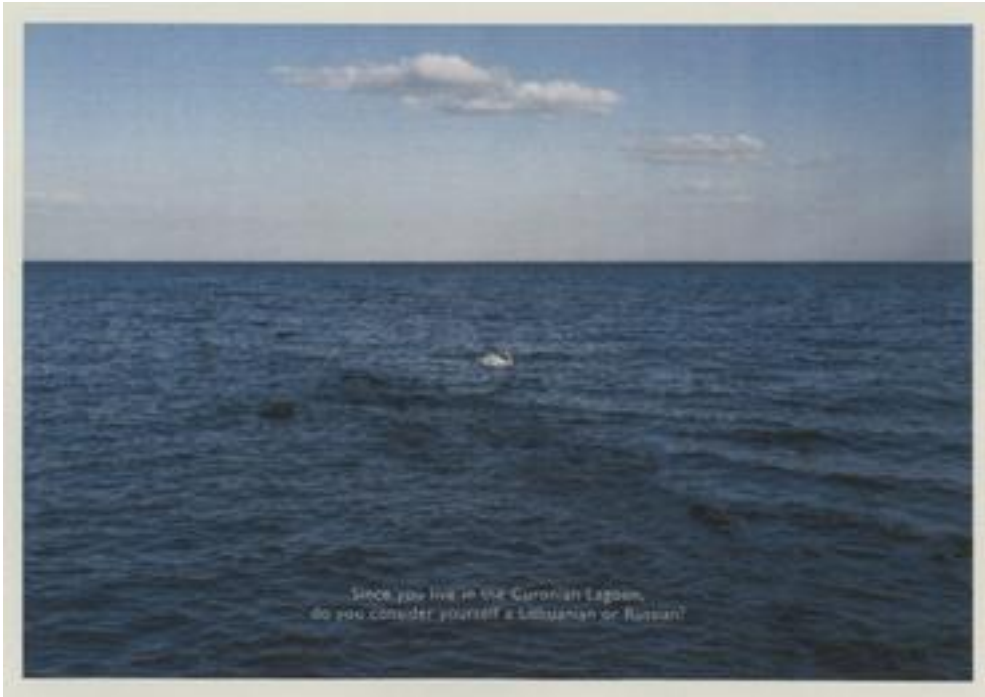

Питання про статус фотографії як знака було і залишається одним із центральних у критичному дискурсі фотографії. Ця семіотична невизначеність, що викликала серйозні суперечки, частково пояснюється семіотичним поняттям динамічного знака Чарльза Сандерса Пірса, в якому наголошується, що однорідних знаків немає: «ідентичність» знака багато в чому визначається його функцією. Фотонарис «Берліналес» Роландаса Растаускаса і Ремігіюса Трейгіса, а також ілюстрована фотографіями збірка спогадів Юдіти Вайчюнайте «Готель Мабре» дають можливість поглянути на фотографію крізь призму теорії Ларса Еллстрема про інтермедіальність (або інтермодальність).

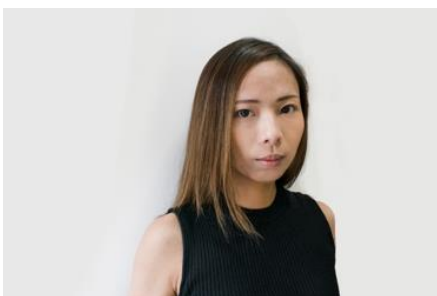

Аушра Кундротайте – дослідник інтермедіальності, міської літератури та автобіографії.

Аспірант Центру семіотики та теорії літератури ім. А. Дж. Греймаса Вільнюського університету. Опублікувала наукові статті «Автобіографічний пакт як архітектурний палімпсест: готель «Мабре» Юдіті Вайчюнайте» та «Просторовість міста у літературі: можливості та обмеження семіотичного підходу». Щоб відволіктися від академічного жаргону, вона іноді пише есе для тижневика «Šiaurės Atėnai» («Мадрид під час пандемії: спроба ритмічного аналізу», «Карта особистої утопії» та ін.).

Чіа-Юн Ву досліджує явище зміни зображення, оскільки вона розуміє, що ми схильні думати про медіуми з певними ідеалістичними та політичними уявленнями навіть у епоху цифрових технологій, коли кордони зникають. Вона вважає, що фотографія стала змішаним уявленням у розвитку мистецтва, але ці змішання є не тільки розпадом або поєднанням форм і медіа, а й символізацією матеріальності зображення. Під час свого перебування в арт-резиденції в Ніді вона досліджує концепцію кордонів, що поділяють землю між країнами та географічними структурами.

Тайванська художниця Чіа-Юн Ву фокусується на виробництві та дослідженні зображення та проводить експерименти та практику в галузі трансмедіа. За допомогою прийомів кінооповідання, мізансцени та кінематографічної мови, що реконструює контекст, вона прагне перетворити зображення та звук на просторову інсталяцію. В останні роки вона була обрана на міжнародному рівні для участі у фестивалі PROYECTOR Festival de Videoarte (Іспанія, 2019 р.), Європейському фестивалі медіа-мистецтва (Німеччина, 2020 р.), Rencontres Internationales Paris/Berlin (Франція, 2021 р.) та Лондонському фестивалі короткометражних фільмів (Велика Британія, 2022), отримала кваліфікацію Британської кіноакадемії та була представлена в Інституті сучасного мистецтва (Лондон), Auditorium du Louvre (Париж) та Haus der Kulturen der Welt (Берлін). Її роботи було зібрано Європейським незалежним кіноканалом (Франція, 2015).

Підземна антропологія у прямому ефірі

У 2013 році група художників Cooltūristēs провела художнє дослідження, задокументувавши невидиме життя Ніди, Прейли, Пярвалки та Юодкранте. Зафіксовано підпілля курорту: куди з'їжджають місцеві жителі, коли здають свої будиночки відпочиваючим; де сім'ї з низьким прибутком, які приїжджають на море, та студенти, які влаштовуються на сезонну роботу на літо. У 2022 році, майже через 10 років, Cooltūristēs знову відвідала склади, гаражі, дров'яні сараї, комори та горища Неринги, цього разу не лише фотографуючи, а й беручи інтерв'ю у мешканців. Це була спроба з'ясувати, як незвичайні умови життя стимулюють творчість людей та які повсякденні ритуали розвиваються. Етнографія перетворилася на антропологію – це вивчення як побуту, а й способу життя людей.

Художня група Cooltūristės утворилася у Вільнюсі у 2005 році як команда жінок-активісток, що критично аналізують суспільний дискурс. Різні артисти беруть участь у різних проектах. Cooltūristės брала участь у Балтійській бієнале Rauma; Re.Act Feminism: виконавський архів (Берлін); Європейська бієнале молодих художників (Брюссель), Празька бієнале 3; та виставка «Інше місто, інше життя» у галереї Zachęta у Варшаві. Серед недавніх виставок: Not in My Name у Тель-Авівському центрі сучасного мистецтва; Складне минуле. Connected Worlds у Національній художній галереї Литви; і Каунас - Вільнюс: гори, що рухаються в Музеї МО у Вільнюсі.

Новий бестіарій: тварини у хроніках війни в Україні

На початку квітня 2022 року в Твіттері серед безлічі знімків звільненого міста Буча з'явилося кілька фото, що інтригують: фотокореспонденти туляться на вулиці поруч із згорілим танком, фотографуючи котів. Невипадково військових кореспондентів більше цікавили живі коти, аніж останки російського танка. Війна наголосила на важливості тварин в Україні, зробивши їх видними постатями у громадській політиці країни та військових хроніках. У перші дні війни гострі повідомлення про людей, що біжать із країни, що ховаються від бомб на станціях київського метро зі своїми домашніми тваринами, були гострими. Потім ми побачили українських солдатів з чотирилапими друзями на руках, їжаків-помічників, героїчного собаку-бомбардувальника Патрона, який пережив окупацію Демидівський зоопарк, собаки та кішки, що вціліли у розорених ворогом містах, та свиня у Львівському притулку для тварин. Тварини у хроніках війни – це насамперед соратники у боротьбі за свободу. Вони символізують виживання, стійкість, надію, любов та співчуття до всіх живих істот, а також солідарність між видами для досягнення спільної мети. Однак при розгляді естетики фотографій Олександра Гляделова, Ясуосі Тіба та інших професіоналів образи тварин також набувають непередбачуваної сили дії. Зіткнувшись з божевіллям При розгляді естетики фотографій Олександра Гляделова, Ясуосі Тіба та інших професіоналів образи тварин також набувають непередбачуваної сили дії. Зіткнувшись з безумством *sapientis*, ми схильні шукати в них втіхи.

Аквіле Григоравічюте закінчила Інститут міжнародних відносин та політичних наук Вільнюського університету зі ступенем бакалавра політології у 2009 році та здобула ступінь магістра германістики в Університеті Париж-Сорбонна у 2010 році. Вона дослідник і перекладач ідішської літератури і зараз працює програмістом в ІТ-стартапі в Парижі. Після російського вторгнення в Україну вона брала активну участь в інформаційній війні проти Росії.

Навчальна фотографія таємної поліції Східної Європи

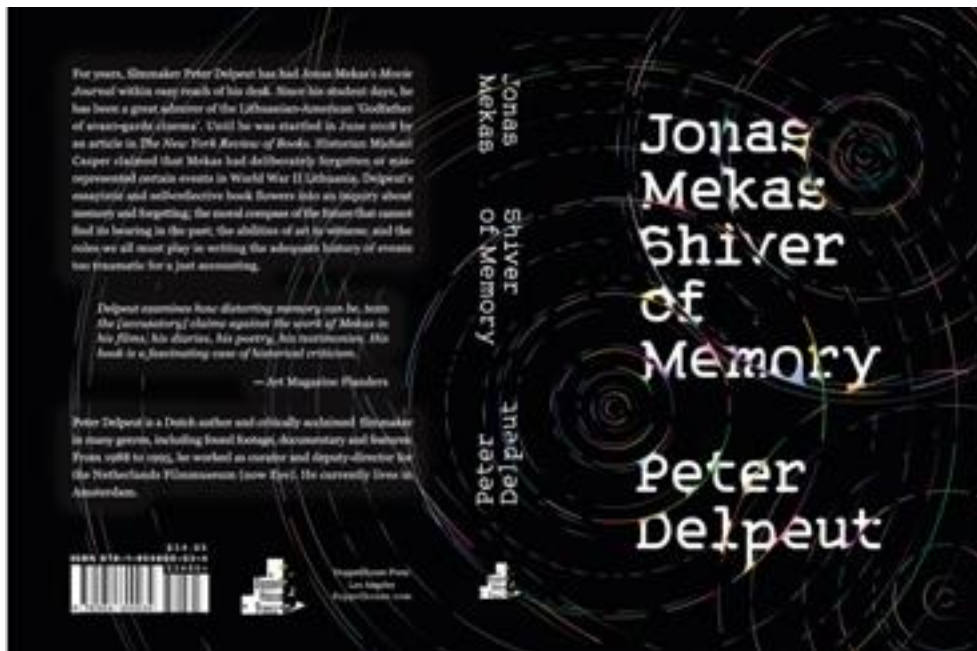
За останні кілька років були опубліковані фотоальбоми, монографії та фільми, засновані на секретних, офіційних, навчальних матеріалах, які використовувалися соціалістичними/радянськими спецслужбами для навчання мережі агентів та оперативників та розвитку їх конкретних навичок. Суто інституційне використання фотографічних та кінематографічних зображень замінюється публічним та необмеженим доступом. Але до чого тут публікація таких зображень (наприклад, у вигляді фільму чи книги), їхня демонстрація в музеях (як видно у Музеї окупації та боротьби за свободу у Вільнюсі), та мається на увазі їх використання в арт-проектах? Що особливого у публікації документів таких репресивних установ Східної Європи? Які етичні та політичні наслідки та обмеження таких публікацій? Наскільки осмислено говорити про естетику таємної поліції?

Зображення: кадр із фільму; Мацей Дригас, День у Польській Народній Республіці (Jeden dzień w PNR), 2006

Наталія Арлаускайте – дослідник візуальності та кіно, професор Інституту міжнародних відносин та політичних наук Вільнюського університету. Основні сфери її інтересів: візуальна теорія та теорія медіа, історична уява, радянські дослідження, пам'ять про Другу світову війну та медичні образи. Її книги включають «Короткий довідник з феміністської теорії кіно» (2010 р.), «Олімп нас та інших: покази між теорією розповіді та культурною критикою» (2014 р.), «Жорстокий світ: фотографія режимів, що впали в документальному кіно» (2020). р., всі опубліковані Вільнюським кінофестивалем). Університетське видавництво). Разом із Ліною Камінською вона стала співавтором У фокусі: жінки у литовському кіно (Лапас, 2021).

Йонас Мекас Тремтіння пам'яті

Ще зі студентських років я великий шанувальник Йонаса Мекаса (1922–2019). Мекас – кінорежисер пам'яті. Так що мій шок був великий, коли в червні 2018 року історик Майкл Каспер заявив у The New York Review of Books, що Мекас навмисно забув або спотворив інформацію про вбивство 2400 євреїв 8 серпня 1941 року у своєму рідному Біржаї. Каспер не знайшов жодних вказівок на те, що Мекас брав участь у бойні. Він закликав його до відповіді не так через його дії, як через його пам'ять: Мекас «забув» речі, які він не повинен був забувати. Мекас вважав це звинувачення смішним. Кому вірити? Чи мав я засуджувати і Мекаса? Як шанувальнику творчості Мекаса впоратися із цією дилемою? Дослідження було моє рішення. Це особлива можливість поділитися своїми висновками та обговорити їх з

аудиторією саме в Литві, всього за 300 км від Біржай.

Пітер Дельпеут (1956 р.) – голландський кінорежисер та письменник. Він знімає фільми в багатьох жанрах: знайдені кадри («Лирична селітра», «Diva dolorosa»), документальні («In Loving Memory», «Immer Fernweh», «Walk the Land») та художні («Заборонений пошук», «Felice ... Felice ... »). Пише романи, есе про мистецтво та розповіді про подорожі. З 1988 по 1995 рік він був куратором та заступником директора Голландського музею кіно (нині «Око»). Його есе довжиною в книгу "Йонас Мекас Тремтіння пам'яті", спочатку написане голландською мовою, нещодавно опубліковано в США. Його теми як у кіно, так і в письменстві - пам'ять, історія, вигадана біографія та подолання втрати.

Період Саюдіса, руху, який призвів Литву до відновлення державної незалежності у 1980-х та 1990-х роках, зображений у колективній пам'яті фотографіями важливих політичних подій. Деякі з цих фотографій вже стали іконами не лише історії, а й литовської фотографії – зображеннями, які впізнають глядач і мають символічне значення. Однак у альбомах, присвячених цим історичним подіям, мало чи зовсім немає фотографій важливої частини Саюдіса – Маршів року – незважаючи на те, що культурне та символічне значення фотографій, що зафіксували рок-концерти, не менш важливе, ніж самі фотографії. документування політичних подій Фотографії, зроблені Віргіліюсом Усінавічюсом-Аугулісом на Маршах Скелі, є значним доповненням до іконографії епохи Саюдіса. Деякі зображення не публікувалися раніше. Вони розповідають про період, коли рок-субкультура, яка прийшла до

Литви із Заходу у 1960-ті роки, стала важливою для значної частини населення та розкрила свій потенціал, сприяючи широким культурним та політичним змінам. Фотографії Віргіліюса Усінавічюса-Аугуліса нагадують знаменитий вислів Вацлава Гавела, президента Чехословаччини, про те, що Радянський Союз був зруйнований джинсами та роком.

Фотографії маршів скель Віргіліюса Усінавічюса-Аугуліса

Томас Пабединскас займає посаду доцента факультету мистецтв Університету Вітаутаса Великого та завідувача кафедри сучасного мистецтва, де викладає фотографію та візуальну культуру. Він також працює незалежним фотокритиком та опублікував дві монографії про сучасну литовську фотографію.

Фото Річардаса Шилейки

мізерабілія в інстаграмі

Моя фотографія асоціюється з повільною, спостережливою ходьбою. Це малює нову топографію місця – цілісний ритм кроків, образів та думок. Я створюю візуальні карти своїх мобільних думок. Ці образи є проекціями естетичного екстазу, що у відносинах між об'єктами. Але в цій поверховій життєрадісності фарб і форм криється глибше джерело занепокоєння. Я хочу розгадати його, вловивши погано замасковані сліди недосконалості. Відкрито спостерігати за краєвидами життя, що руйнуються, — це мій спосіб бачення. Нечас, який просвічує через текучу і миттєву природу зображень Instagram, заворює. Я прагну не дати світу зникнути в горлянці віртуальності, об'єднавши класичну композицію картин Пуссена, теорії урбанізму та «жалюгідного»

Віргініюс Кінчінайтіс (р. 1965) - мистецтвознавець, куратор і фотограф. Він ініціював та реалізував десятки національних та міжнародних проєктів, брав участь у більш ніж 30 виставках та мистецьких проєктах. Він опублікував кілька сотень теоретичних, культурологічних та критичних статей. Він опублікував три монографії: "Інтерпретації: постмодернізм, візуальна культура, образотворче мистецтво", "Контексти/тексти візуальної культури" та "Вправи у фотографічному зорі". Інстаграм-фотографії Віргініюса Кінчінайтіса зберігаються в колекціях Музею МО та JCDcaux Lietuva, а також у приватних колекціях.

Північна Салтівка. Машина із синіми стрічками зупинилася далеко за блокпостом. Праворуч були машини, що згоріли, одна перевернута колесами вгору. Попереду від неї невеликий місток та ставок 5 на п'ять метрів. Позаду багатоповерхівки кольору далматин. Знімаю красу. Постріл. Ще один. Біжу до машини. Їдемо. Пригинаємось. Героїв Праці, ліворуч. Адреналін. Проїхали туди, сюди. Вийшли із машини. Два чірки позаду. Вирішаю сьогодні більше не знімати. Вдома розумію, що плівка у фотоапараті не крутилася. Але можливо перші якісь кадри є. Приймаю рішення проявляти. На війні щодня потрібно виходити із чистою плівкою. Бо не завжди донесеш улов кадрів у безпечне місце. Або фотик відберуть або по пиці схопиш. Або щось із важчих варіантів. А історію фіксувати треба. Ps. Плівка була прозора як та водойма. Кінець.

Владислав Краснощок (1980, Харків, Україна) – харківський художник. Навчався на кафедрі стоматології Харківського медичного університету у 1997-2002 роках. У 2004-2018 роках працював у Харківській державній клінічній лікарні швидкої допомоги. Активно займається фотографією із 2008 року. Учасник групи «Шило» з 2010 року (разом із Сергієм Лебединський, Вадимом Трикозом та Олексієм Соболевим). Крім документальної фотографії, яка естетично перетворюється за допомогою різних технічних маніпуляцій, він також використовує анонімні архіви та ручне забарвлення, методи, що розвинулися у харківській фотографії наприкінці 1970-х років. Поєднує кадри зі скульптурними об'єктами та експерименти з графікою, гравюрою та стріт-артом.

Крім виступів та лекцій до програми симпозіуму входять виставки та вечірні покази. Особливе місце займає показ робіт молодих авторів, своєрідний фестиваль усередині фестивалю, «Nida OFF»

Показ робіт супроводжується виступом музикантів, які грають авангардний рок. Обстановка є максимально демократичною, класичний опен-ейр. Можна тусити, спілкуватися з друзями, дивитися фотографії та слухати музику. Неподалік шумить Балтійське море. Нічний ліс підсвічений різнокольоровими ліхтарями, наповнений чаклунством. Шляхом голосування визначається переможець фестивалю. Йому вручається пам'ятний приз.

Підсумовуючи враження від симпозіуму хочу відмітити, що литовські фотографи і діячі мистецтв цього року приділили велику увагу подіям що пов'язані з повномасштабним вторгненням Російської федерації на територію суверенної України. Я особисто відчув дружнє ставлення та всебічну підтримку з боку моїх литовських друзів. Мій виступ проходив поза програмою фотосимпозіуму у Центрі Культурної Комунікації міста Клайпеди. Під час виступу я продемонстрував світлини зроблені в Харкові на самому початку війни. Вражаючі кадри руйнувань відомих архітектурних споруд та життя мешканців міста на протязі півроку протистояння російської агресії.

